

Latgališu woceleite

Latgali var tikai mīlēt

Aglonas Bazilika – Latgales garīguma fenomens

Aglonā Dievs neko neuzspiež ar varu, Viņš gaida, kad mēs Viņu aicināsim savā dzīvē, saka priesteris Juris Zarāns

Egīlas Terēzes Jonānes fotokolāža

Egita Terēze Jonāne

Nāk augusts, kas mudinās svētceļniekus doties uz Aglonu. Vieniem tie būs Aglonas Dievmātes jeb Vissvētākās Jaunavas Marijas Debesīs Uzņemšanas svētki, citiem – atvaļinājums, lai sakārtotu domas, vēl citiem – sengaidīta radu satikšanās. “Latgališu Woceleite” sarunājās ar Aglonas bazilikas katoļu draudzes vikāru Juri Zarānu par Aglonas baziliku kā Latgales garīguma fenomenu.

Maza zēna atmiņas un nu jau priestera šodienas pieredze

Juris Zarāns atminas, ka vecāki bija tie, kuri viņu, vēl mazu zēnu, veda uz Aglonas baziliku no dzimtajām mājām Rožupē. «Ko es domāju vai jutu toreiz, kad man bija četri–pieci gadi, to neatminos, bet Aglonas Dievmātes svētki bija ikgadējie gaidītie svētki. Atceros vecās bildes, kāda Aglonas bazilika bija pirms rekonstrukcijas (tā notika pagājušā gadsimta 90. gados pirms Romas pāvesta Jāņa Pāvila II vizitācijas Aglonā – E.T.J.), apjozta ar daudz mazāku žogu, nekā šodien, tas bija ieaudzis lielos kokos. Kad notika Aglonas Dievmātes svētki, tauta sanāca pilnā bazilikā un baznīcas dārzā. Turpat

tirgoja «obrozeņus» (svētbildes – latgaliešu val.), cukurgailišus. Turpat stāvēja nabagdāvanu lūdzēji, kurus ikdienā jau nevarēja redzēt, par viņiem varēja tikai lasīt grāmatās. Došanās uz svētavotu pēc ūdens pa koka laipām bija kā liels piedzīvojums. Un no tām bērnu dienām nav bijis tādas reizes, kad es nepiedalītos Vissvētākās Jaunavas Marijas Debesīs Uzņemšanas svētkos Aglonā,» teica priesteris.

Mācoties vidusskolā, Juris Zarāns sāka iet svētceļojumos uz Aglonu, un jau toreiz apzinājās, ka svētceļojums ir izdevies tad, ja tu pavadi ceļā vismaz nedēļu. Kristietis šajā laikā var tuvoties kristīgai vai kādai citai garīgai dimensijai, un viņā notiek garīgs dialogs ar Dievu un Dievmāti. «Svētceļojums uz Aglonu – tā ir laba iespēja pavadīt savu ikdienu citādāk, atpūsties garīgi. Toreiz man, vidusskolas pēdējo klašu skolēnam, svētceļojums uz Aglonu bija garīgs piedzīvojums, kādu nevar piedzīvot, vienkārši stāgājot pa pļavu vai sēžot pie ugunsкура. Romas pāvests Benedikts XVI teica, ka šodien 5–10 % cilvēku dodas svētceļojumos, reliģiskas motivācijas vadīti, lielākā daļa šajā ceļā vēlas piedzīvot pārdabisku pārdzīvojumu, rast atbildes dzīves jēgas meklējuma jautājumiem utt. Tos augļus varbūt tu ieraugi tikai pēc tam. Varbūt arī es kļuvi par garīdznieku tāpēc, ka gāju svētceļojumos. To jau zina tikai Dievs,» atzina Juris Zarāns.

Juris Zarāns savu kalpošanu par vikāru Aglonas bazilikā sauc par darbu, kurš piepilda cilvēku garīgās vajadzības pēc grēksūdes, Svētās Mises, laulībām, slimnieka sakramenta, kristībām utt. Tāpat viņš uztur individuālās lūgšanas un par Baznīcas vajadzībām (lasa breviāru). Juris Zarāns ir pārliecināts: «Aglonas bazilikā, tāpat arī citos dievnamos es, cilvēks, nāku mācīties, kā iet ticības ceļu, un tikai tad, kad es izeju no baznīcas, sākas mans īstais ticības ceļš pie pārējiem cilvēkiem manā ģimenē, darbā, autobusā... Arī Aglonas bazilikā mēs mācāmies iet šo ticība ceļu, lai būvētu dzīvo baznīcu ārpus dievnama mūriem.»

Kāpēc šodien apmeklēt Aglonas baziliku?

Juris Zarāns novērojis, ka cilvēki dodas svētceļojumā – iet kājām vai brauc ar transportu – uz Aglonu, dažādu mērķu vadīti. Vieni vēlas izpildīt kādu solījumu, ko devuši Dievam, citi – izlūgt konkrētu vajadzību, vēl citi – sakārtoties iekšēji. Sarunās ar svētceļniekiem priesteris daudzreiz pārliecinājies, ka gājiens vai brauciens uz Aglonu, klātbūtne pie Aglonas Dievmātes nav bijusi vērtīga, vieni garīgos augļus plūc jau turpat Aglonā, bet citi tos saņem pēc kāda laika. Juris Zarāns ir pārliecināts: «Esot Aglonas bazilikā, katram cilvēkam, pat ja ir tikai tīra ziņkārība, – visi brauc, braukšu arī es, – tā ir Dieva pieredze, arī tam, kurš Dievu nesauc vārdā. Dievs ar katru cilvēku runā individuāli, un šī saruna nes augļus.»

Aglonas baziliku jāuzlūko ne tikai kā unikālu arhitektūras šedevru, bet gan kā vietu, kur cilvēks saņem reliģisku pārdzīvojumu, garīgo enerģiju, un, kā uzsvēra Juris Zarāns, tā izpaužas Dieva žēlastība. Viņš atzina: «Aglonas bazilika ir cilvēku lūgšanu caurausta vieta. Turklāt jo vairāk cilvēks būs atvērts Dievam, jo vairāk viņš no Dieva saņems. Aglonā Dievs neko neuzspiež ar varu, Viņš gaida, kad mēs Viņu aicināsim savā dzīvē. Ja cilvēks ienāk bazilikā un skaita lūgšanas, tad viņš pievērš uzmanību Dievam, un Dievs pievērš uzmanību viņam.»

“Latgališu woceleite” aicināja arī lasītājus sociālajos tīklos pastāstīt par Aglonas Dievmātes un Aglonas bazilikas lomu viņu dzīvē.

«Latgališu woceleite» aicināja arī lasītājus sociālajos tīklos pastāstīt par Aglonas Dievmātes un Aglonas bazilikas lomu viņu dzīvē.

«Aglonā ir Dieva klātesamība klusumā un mierā. Vieta, kur Dievs ir piepildījis sapņus un ilgas!» (Māriete Mukāne)

«Tā jau no bērnības gadiem iekšēji rada neaprazkstošas sajūtas, iekšēju miera sajūtu, spēku un visaptverošu maģiskumu. Aglonā iepriekš aprakstītās sajūtas visvairāk izjūtu procesijā, kur attiecīgi izdziedot «Jaunava svētā Aglonas baznīcā», rada emocionalitāti un pietāti pret šo notikumu un vietu. Kā arī bez šiem Dievmātes svētkiem Aglonas bazilika manā sirdī ir īpaša vieta, kurā var rast mieru.» (Agija Burmeistere)

«Aglonas Dievmāte – mierinājums un lūgšanu piepildījums; Māte, kas ir vienmēr blakus. Aglonas bazilika – svētnīca dvēselei, vieta, kas ir manas dzīves nepieciešamība.» (Silvija Skrivlāja)

«Aglonas Dievmāte ienes mieru sirdī, cerību dvēseli. Šī vieta piesauc pie sevis un dāsni piepilda ar kaut ko labu un gaišu.» (Eļvīra Karpenko)

«Aglonas bazilika ir pārdomu vieta. Kur esi it kā realitātē, bet domas aizved dvēseles dziļumos.» (Vita Pokšāne)

«Aglonas Dievmāte – klātesot pie viņas, lūdzot neiespējamās lietas (man tā šķita), tika piepildījūsās. Ar apbrīnu, mīlestību, mieru, cerību.» (Sanita Lipinska)

«Ir arī notikumi, kad brīnumi piepildās.» (Anita Urča)

«Aglonas bazilika – miera un patvēruma vieta, ceļš pie Dieva mātes, kas rod mierinājumu visbezcerīgākajās situācijās. Vieta, kur gribas atgriezties un rast apskaidrību.» (Elizabete Jurgensone)

«Aglonas Dievmāmiņa brīnumdarītāja ir daudz brīnumu darījusi manā dzīvē. Paldies, mīļā Dievmāmiņ!» (Ingrīda Nagijeva)

«Esmu uzaugusi Aglonas bazilikas katoļcisma iespaidā. Atceros, ar kādu lielu dievbijību manas vecmātes mēroja kājām tālo ceļu pie Dievmāmiņas. Un arī mani ar brālēnu iepazīstināja ar to. Tās ir skaistas bērnības atmiņas.» (Elita Grancovska)

«Piedod mums, Dievmāte, piedod...» Dziesma, kas pēc 30 atēisma gadiem mani atgriezta pie Dieva. Trešā Atmoda. Svētceļojums uz Aglonu. Lūk, priekšā jau Aglonas bazilika. Grupa dzied «Piedod mums, Dievmāte, piedod...» Nespēju padziedāt. Pār maniem vaigiem plūst asaras.» (Anita Graudiņa)

«Man tā allaž ir vieta, kur izjūtu «taureņus vēderā» un jūtos iemīļējusies.» (Ireņa Kjkarkuža)

«Svētceļojumi vienmēr ir bijuši kā atbilde sarežģītos dzīves posmos... krustaceļš kā garīgs vienotības ceļš... Dievmāte ir kā patvērums izsalkušam un nogurušam. Paldies par šo garīgo pieredzi.» (Elita Gudziševska)

«Esmu tā laika produkts, kad baznīca bija liegta. Uz Aglonu mana ome mani atveda paslepūs, jo citādāk nedrīkstēja. Tajos laikos baznīcas žogs bija vēl pavisam tuvu tai un lielie koki apkārt. Bet no sāka gala man bijusi bijība un cieņa pret šo vietu. Tas manas vecās omes nopelns (šogad 30. jūlijā viņai paliktu tikai 100).» (Sanita Lazdāne)

«Brīnišķīga ērģeļu skaņa, kora dziedāšana. Dzīvojam netālu no baznīcas. Atceros arī klostermāsu dārzu. Tas bija vienmēr sakopts, vingliemeži ripoja dārzā. Baznīcā regulāri notika dievkalpojumi, tos varēja vienmēr sameklēt, kurš vēlējās.» (Silvija Umbraško)

«Aglona ir vieta, kur jūtos kā mājās. Aglonā es varu saņemt spēkus nākamajam darba cēlienam pēc piepildītas vasaras. Aglonas Dievmāte mani vienmēr sargā ar savu apmetni un svētī.» (Anna Medne)

«Kad dēliņam palika septiņi gadi, un puika posās uz pirmo klasi, kā jau katru gadu bijām Aglonā. Agri no rīta devāmies pie Dievmāmiņas (augšā Aglonas bazilikā), un es viņam saku, ka tagad tu tā sirsnīgi vari parunāties ar Dievmāmiņu un neaizmirsti, ka viņa ir īsta Brīnumdare. Nokāpjot lejā, dēliņš saka – nu, ja palikšu 1. klasē uz otru gadu, tad viņa nav nekāda brīnumdare. Šogad dēls pabeidza 9. klasi ar teicamām un izcilām sekmēm. Jaatgādina viņam šī saruna Aglonā pirms 9 gadiem.» (Sanita Ronča)

«Arī mana ģimene pēc Latvijas valstiskuma atjaunošanas regulāri apmeklēja Dievmātes Debessbraukšanas svētkus. Es piedzimu 2002. gadā, kad braucieni uz Aglonu jau bija nostiprinājušies kā neiztrūkstošā ģimenes tradīcija. Manā bērnības albumā ir fotogrāfijas, kā liecība par manām pirmajām viesošanās reizēm svētvietā, kuras pati gan neatceros, jo toreiz biju bērnu ratiņos guļošs zīdaiņš. Īpaši ir ģimenes atmiņu stāsti par to, kas šajos braucienos piedzīvots, piemēram, kā tētis un mamma aizgāja uz svētavotu pēc ūdens un negaidīti sākās spēcīgas lietus gāzes, kas tos izmērcēja līdz ādai, vai stāsts par flīsa mantiņu, ko tirgū pie Aglonas bazilikas kā dāvanu man nopirka vectēvs. Mēs esam vienkārši lauku cilvēki, kurus pie mājām vienmēr saistījuši mājdzīvnieki un lauku darbi, tādejā reti kad sanāk kaut kur patālāk visai ģimenei kopā aizbraukt. Aglonas svētkos tika

notikti malā visi darbi, norīta steiga, ģimenes pārstāvji trīs paudzēs devāmies uz baziliku. Šī kopabūšana svētku īpašo nozīmi jo būtiski pastiprināja. Augot es vienmēr ilgojos un gaidīt gaidīju ikgadējo braucieni uz Aglonu. Kad kādu iemeslu dēļ tomēr brauciens izpalika, izjutu tukšuma sajūtu.

Es domāju, ka Aglonas bazilikas apmeklējumiem bijusi būtiska nozīme manas reliģiskās pārliecības stiprināšanā. Aglonas bazilika ir Latvijas katoļu garīguma centrs, un kā tādu es to arī uztveru. Tas ir Latgales spēcīgais mugurkauls, vieta, kur meklēt un atrast garīgo atbalstu, stiprinājumu, drošību, atbildes, mieru. Būt Aglonas bazilikā vienmēr ir īpaši, tā ir svētku un patiesas Dievbijības sajūta, vienalga, vai aizbrauc tur lielajos svētkos, vai jebkurā citā dienā. 14. un 15. augustā, šķiet, virmo īpaši spēcīga enerģija – lielais ticīgo ļaužu pūlis, vienošanās kopīgās lūgšanās, daudzās sveču liesmas tiešām spēcina. Pats skaistākais, ka uz šiem svētkiem ierodas ne tikai katoļi, bet ikviens kristietis neatkarīgi no konfesionālās piederības.

Studējot Daugavpils Universitātē bieži sanāk mērot ceļu Rēzekne–Daugavpils. Aglonas pagrieziena ar balto krustu ir mana mīļākā vieta šajā ceļā, tam braucot garām vienmēr paskatos uz Aglonas pusi un lūdz Dievmāti sargāt mani prombūtnes laikā no mājām un ģimenes. Es domāju ka daudzās Latgales katoļu mājās, tāpat kā manās un manu vecvecāku, starp svētbildēm ir arī Aglonas Dievmātes svētgleznas kopija. Kapusvētkos, bēres un citās reizēs ticīgos spēcina lūgšana – Aglonas Dievmātes himna «Jaunova svātu Aglunas bazneicā.» (Laima Grišule)

«Dievmāte – manas sirds un dvēseles esības pamats. Man viņa ir priekš, man viņa ir skumjās, man viņa ir domās un lūgšanās. Kopš Latvijas brīvvalsts statusa atgūšanas 14. augustā ar dažiem izņēmumiem esmu Aglonā, visi mani trīs bērni iestiprināti Aglonas bazilikā, viens tur kristīts un viens tur laulāts. Un 23 gadu garumā Priekuļos pie krusta maijā lūdzamies un dziedam Dievmātei.» (Anita Podziņa)

«Aglona ir vieta, kur vārdi pazūd... ir tikai klusums, sarunas sevi caur un ar Dievu.» (Elita Skrupska)

Šis projekts tiek realizēts ar Valsts kultūrkapitāla fonda mērķprogrammas "Latviešu vēsturisko zemju attīstības programma" finansiālu atbalstu